

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		LLT5217 Narratológia (magyar nyelven)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				Prof. dr. Keszeg Vilmos				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				Dr. Ilyés Sándor				
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6 Az értékelés módja	V	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					12
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	98				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Infrastruktúra: laptop, vetítő • Az előadásra kijelölt olvasmány elolvasása kötelező. • Az előadáson való részvétel ajánlott.
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	• Infrastruktúra: laptop, vetítő • A szemináriumra kijelölt olvasmány elolvasása kötelező.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1.1. A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása C5.1. A néprajzi kutatás fogalmainak, elméleteinek, paradigmáinak és módszertárának ismerete, leírása C3.2: a kulturális információk bemutatására alkalmas kontextusok sajátosságainak/jellemzőinek értelmezése C5.3. a különböző esetekben alkalmas kutatás módszereinek, technikáinak, eljárásainak és eszközeinek felismerése
Általános kompetenciák	CT1: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása). Egy néprajzi kutatási terv elkészítése az elsajátított szaktudás alapján.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A tárgy szakirodalmában való tájékozódás. • A tárgy terminológiájával való ismerkedés. • A narratívumok értelmezésének módszereivel való megismerkedés.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	• A narratológia nemzetközi irodalmában való tájékozódás. • A magyar történetkutatás irodalmával való megismerkedés. • A történetmondás stratégiái és kontextusai • A történetmondás kutatásának módszerei • Egy terepmunka megtervezése és lebonyolítása; az elemzés dolgozat formájában való finalizálása

8. A tantárgy tartalma

1. Irányzatok és elméletek: diffuzionista irányzatok, tipológiai kutatások, műfajelmélet, az egyéniségkutatás, kommunikációelmélet, a beszélés etnográfia, beszédaktus-elmélet, a kontextuselmélet, kánonelmélet, diskurzuselmélet, mikrotörténelem	Didaktikai módszerek frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	Megjegyzések
2-3. Alapfogalmak: narratológia, elbeszélés (narráció), elbeszélés (történet, narratívum), narratívum és narráció, narratív struktúrák, történetnyelvtanok, homo narrans, reprezentáció, epika, beágyazottság, szereposztás, attitűd, beleértési tartomány, narratív identitás, narratív valóság, epikus distancia, nézőpont, narratív stratégia, habitus, médianarratológia.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
4. Történetek és kontextusok: korok és történetek, történetek és társadalom, történetek és attitűdök, történetek és jelentések, a narráció funkciói, narratív stratégiák, a történetek előadása: beszédmódok, történetmondói habitusok, médiumok és műfajok.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
5-6. Világ-, társadalom és hőskép a hősepikában. A műfaj fejlődési fokozatai. A hősenek szerkezete. A magyar hősepikáról szóló tudományos diskurzus. Kerekes Izsák, Molnár Anna balladája	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
7-8. A folklorisztikai gondolkodás és a balladakutatás. A műfaj meghatározása, történeti kibontakozása, történeti rétegei, stílusváltása, területi tagolódása. Heroikum, tragikum, komikum. Balladai témák. A ballada szerkezete. A ballada és a népdal, vallás,	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	

ponyva viszonya. A ballada előadásának sajátosságai. Archaizálás. A lokális ballada mint emlékezési alakzat.		
9-10. A mesekutatás és -értelmezés története. Rendszerezési próbálkozások (tipológia, alműfajok). Mese és világkép, mese és esztétikum, mese és előadás. A műfajiség vélt és valós határai.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
11-12. Biográfia és lokális történelem. A személyes történelem felfedezése. A történelem funkciói. A történetmondás kontextusa. A történet szerkezeti, kognitív és nyelvi megszerkesztése. A kutatás története és problémái.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
13. A komikum műfajai	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
14. Egy kutatói életpálya bemutatása (Nagy Olga)	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
Könyvészet Kötelező bibliográfia <i>narráció (VIL), elbeszélés (VIL), epika (VIL), epika (NL)</i> Voigt Vilmos (szerk.) 1998 <i>A magyar folklór</i>. Budapest, Osiris. 149-183. (Hősepika), 184-220. (Ballada), 221-280. (Mese) Keszeg Vilmos 2011 <i>A történetmondás antropológiája</i>. Kolozsvár, KJNT Küllös Imola 1988 Igaz történet, élettörténet, önéletrajz. <i>Magyar Néprajz</i>. V. Budapest, Akadémiai Kiadó. 251-266. *** 2000 <i>Magyar népi kultúra. Tankönyv</i>. Kolozsvár, Tankönyvtanács (A szóbeli hősi epika, A népballada, A népmese, Élettörténet-önéletrajz, Az igaz történet) Demény István Pál 1997 <i>A magyar szóbeli hősi epika</i>. Csíkszereda, Pallas-Akadémia. 253-299., 310-317. Keszeg Vilmos 2002 <i>Homo narrans</i>. Kolozsvár, KOMP-PRESS. 5-27. Nagy Olga 1978 <i>A táltos törvénye</i>. Népmese és esztétikum. Kriterion, Bukarest. 183-215. Tengelyi László 1998 <i>Élettörténet és sorseseemény</i>. /Budapest, Atlantisz/ 11-48. Propp, V.J. 1928/1999 <i>A mese morfológiája</i>. Budapest, Osiris Áttekintésre Hoppál Mihály		

2001 A Toldi mitológiai háttere. In: *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény.* Kolozsvár, Tankönyvtanács. 160–176.

Vargyas Lajos

1976 *A magyar népballada és Európa.* I-II. Budapest, Zeneműkiadó

Kallós Zoltán, Albert Ernő, Ráduly János, Bura László, Pozsony Ferenc balladagyűjtése

Ortutay Gyula

1940 *Fedics Mihály mesél.* Budapest, Egyetemi Magyarságtud. Int.

Szabó Judit

1977 *Rózsa királyfi. Berekméri Sándor geryeszegi meséi.* Bukarest, Kriterion

Magyar népmesekatalógus. 1-10. Budapest, MTA Néprajzi Kutatócsoport. 1987-1990.

Mikos Éva

2010 *Árpád pajzsa. A magyar honfoglalás-hagyomány megszerkesztése és népszerűsítése a XVIII-XIX. században.* L'Harmattan, Budapest. 105–130.

Nagy Olga

1977 *Paraszt Dekameron. Válogatás széki tréfákból és elbeszélésekből.* Budapest, Magvető

1983 *Újabb paraszt Dekameron. A szerelemről és a házasságról.* Budapest, Magvető

1988 *Asszonyok könyve. Népi elbeszélések.* Budapest, Magvető

Nagy Olga – Vő Gabriella

1974 *A mesemondó Jakab István.* Bukarest, Ed. Academiei

Vő Gabriella

1981 *Tréfás népi elbeszélések.* Bukarest, Kriterion

1989 *Igaz ember igazat szól. Közmondások a romániai magyar folklórból.* Bucuresti, Kriterion

Duka János

1995 *Úti Páké Barátost. Csúfolódó székely népköltészet.* Csíkszereda, Pallas-Akadémia

5 ballada-, 5 mese-, 5 proverbium-, találós- és adomagyűjtemény ismerete (A gyűjtő, a gyűjtés módszere, a szerkezet, szövegek ismerete, jegyzetelés, kiadó.)

Ajánlott szakirodalom

Bremond, Clude

1981 *Logica povestirii.* Bucuresti, Univers

Dumézil, Georges

1986 *Mítosz és eposz. Tanulmányok.* Budapest, Gondolat

Von Franz, M.L.

1992 *Női mesealakok.* Budapest, Európa. 25-70.

Lotman, Ju.

1994 A szűzsé eredete tipológiai aspektusból. In: Kovács Árpád – V. Gilbert Edit(szerk.): *Kultúra, szöveg, narráció. Orosz elméletírók tanulmányai.* Pécs. 82-118.

Meletyinszkij, E.M.

1990 A.N. Veszeloovszkij „történeti poétikája” és az elbeszélő irodalom eredetének kérdése. *Helikon.* XXXVI.I.37-59.

Nyekljudov, Sz.Ju.

1982 A kifejezőeszközök rendszerének sajátosságai az irodalom előtti elbeszélő művészetben. In: *A művészet ősi formái*. Budapest, Gondolat. 191-217.

Propp, V. J.

2005 A varázsmese történeti gyökerei. Budapest, L'Harmattan

Ricoeur, Paul

1985 *Temps et récit*. Paris, Éd. du Seuil

Bíró Béla

2004 *Narratológia*. Scientia Kiadó, Kolozsvár

Bíró Zoltán

1997 *Hétköznapi humorvilág*. Csíkszereda. Helyzet Könyvek. 97-140.

Borneman, John

/1999/ Elbeszélés, genealógia és történeti tudat: a széthulló személyiség. In: Thomka Beáta (szerk.): *A kultúra narratívái. Narratívák 3.* /Budapest/ Kijárat. 197-216.

Demény István Pál

1992 *A Szent László-legenda és Molnár Anna balladája*. Kolozsvár

Faragó József – Ráduly János

1969 A népballadák egy romániai magyar falu köztudatában. *Ethnographia* 504-513.

Faragó József

1986 Régi magyar népballadák. In: Uő. (szerk.): *Virágok vetélkedése. Régi magyar népballadák*. Bukarest. 34-55.

Kríza Ildikó

1978 A magyar tréfás ballada. *Ethnographia* LXXXIX.1.11-22.

Meletyinszkij, E.M.

1971 Az epikus költészet. *Folcloristica* I. 13-105.

Nagy Ilona

2012 Angyalok munkában. Modern csoda-elbeszélések. In: Landgraf Ildikó – Nagy Zoltán (szerk.): *Az elkerülhetetlen. Vallásantropológiai tanulmányok Vargyas Gábor tiszteletére*. PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék – MTA BTK Néprajztudományi Intézet – L'Harmattan Kiadó – Könyvpont Kiadó [h.n.] 807-826.

Pászka Imre

2007 *Narratív történetformák*. Belvedere Kiadó, Szeged

Pléh Csaba

1986 *A történet szerkezet és az emlékezeti sémák*. Budapest, Akadémiai

Raffai Judit

2001 *A mesélő ember. Szűcs László bácskai parasztember meséi*. Budapest

Vasvári Zoltán

2006 A hadifogság és lágerévek idejéről szóló visszaemlékezések jellemzőiről. In: Küllös Imola–Vasvári Zoltán (szerk.): *Áldozatok. A második világháborús hadifogolytáborok és a sztálini lágerék folklórájáról*. Európai Folklor Intézet – L'Harmattan Könyvkiadó, Budapest. 52-78.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Emlékezet, felejtés, történelem – a múlt	leíró, értelmező és	

rekonstruálása/megkonstruálása ASSMANN, Jan: <i>A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban.</i> Atlantisz Könyvkiadó. Budapest, 1999/2004. 15–66, 87–102. WEINRICH, Harald: <i>Léthé. A felejtés művészete és kritikája.</i> Atlantisz Könyvkiadó. Budapest, 2002. 9–23 (áttekinteni), 263–311.	okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
2. Az epikai műfajok rendszerezési lehetőségei PROPP, V. J.: <i>A mese morfológiája.</i> Osiris Kiadó. Budapest, 1995/2005. <i>Magyar népmesekatalógus</i> 1–10. Budapest, 1987–1990. (áttekinteni) BIHARI Anna: <i>Magyar hiedelemmonda katalógus.</i> Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 6. MTA Néprajzi Kutatócsoport. Budapest, 1980. (áttekinteni)	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
3. Az egyén, a közösség és a közönség GYÖRI Klára: <i>Kiszáradt az én örömem zöld fája.</i> Kriterion Könyvkiadó. Bukarest, 1975. KESZEG VILMOS: Az írás és a beszéd konfliktusa. Egy írástudó asszony pere. In: Uő: <i>Homo narrans.</i> Komp-Press Kiadó. Kolozsvár, 2002. 147–178.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
4. Élettörténet és identitás NIEDERMÜLLER Péter: Élettörténet és életrajzi elbeszélés. <i>Ethnographia</i>. XCIX. évf. (1988) 3–4. sz. 376–389. MANDELBAUM, David G.: Egy életrajzi tanulmány: Gandhi. In: Küllös Imola (szerk.): <i>Az életrajzi módszer.</i> Documentatio Ethnographica 9. Budapest, 1982. 29–45. TENGELYI László: Élettörténet és önazonosság. In: Uő: <i>Élettörténet és sorseseemény.</i> Atlantisz Könyvkiadó. Budapest, 1998. 13–48.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
5. Szövegek és kontextusok KESZEG Vilmos: Egy szöveg kontextusa. <i>Korunk</i>. 3.f. VII. évf. (1996) 4. sz. 41–46. KESZEG Vilmos: Homo narrans. In: Uő: <i>Homo narrans.</i> Komp-Press Kiadó. Kolozsvár, 2002. 5–27. KESZEG Vilmos: <i>Aranyösszék népköltészete</i> 1. Mentor Könyvkiadó. Marosvásárhely, 2004. 5–32.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
6-7. Az ipari munkásság kutatásának lehetőségei	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	

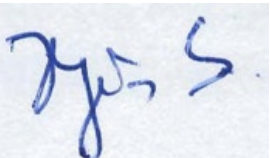

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

- A tantárgy alapkönyvészetként használja az ELTE Folklore Tanszéke által megjelentett egyetemi jegyzetet.
- A tantárgy alapkönyvészetként használja tanszék által megjelentett egyetemi jegyzetet.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szakterminológia ismerete A kötelező irodalom ismerete A történetmondás kutatási és értelmezési módszereinek ismerete	Teszt, egy kérdés kifejtése	Vizsgajegy 33%
	Egy saját kutatás megtervezése és finalizálása	Adatbázis összeállítása; dolgozat	Dolgozat 33%
10.5 Szeminárium	A szakirodalom ismerete A megbeszélésekben való részvétel	Megbeszélés. Teszt.	Vizsgajegy 33%
10.6 Minimális követelmények			
• A terminológia ismerete• Az alapvető irodalom ismerete• Egy adatbázis összeállítása• a vizsgára való jelentkezés előfeltétele a kijelölt feladatok elvégzése• a túl sok hiányzást felhalmozó hallgatóknak plusz feladatokat kell teljesíteniük			

A kitöltés időpontja 2024. április 12.	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024. 04. 15.	Az intézetvezető aláírása	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje